

1 יט. ובענין זה יש ב' אופני הנהגה⁹⁸ - על-דרך ב' האופנים הנ"ל בענין הנס:

2 ישנו אופן שההנהגה שלמעלה מדרך הטבע היא לרגע אחד, ואחר-כך נמשכת ההנהגה בדרך הטבע;

3 בקומו בבוקר, שאז הולך להתפלל בבית הכנסת, ו"מבית הכנסת לבית המדרש"⁹⁹, ללמוד פרק אחד

4 שחרית (וכמו כן כשלומד פרק אחד ערבית) - אזי עומד בתנועה של מסירות-נפש, כמבואר ב'תניא'¹⁰⁰

5 ש"עסק התורה ומצות והתפילה הוא גם-כן ענין מסירת נפש ממש, כמו בצאתה מן הגוף במלאת שבעים

6 שנה, שאינה מהרהרת בצרכי הגוף" (שהרי אינו עוסק עתה בעניני בריאות הגוף, פרנסה וכיוצא בזה,

7 אלא במילוי רצונו של הקדוש-ברוך-הוא - שלומד תורה בגלל ש"בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את

8 תורתו", ומקיים מצוות בגלל ש"קדשנו במצוותיו וצווננו"); אבל בנוגע למשך כל היום כולו - רצונו

9 בהנהגה על-פי טבע בלבד.

10 ובכן, אופן הנהגה זו יכולה להיות בשנים כתיקונם, עבור צדיקים, שאז יכולים לחיות על-פי דרך

11 הטבע, לאחר הקדמת המסירות-נפש שבתחלת היום, שמספיקה על כל היום כולו.

12 אבל כאשר בני-ישראל נתונים בגלות ובשביה, ובכל רגע ורגע ישנן הרדיפות של ה"מלך זקן

13 וכסיל"¹⁰¹, "א-ל זר אשר בקרבך"¹⁰² - אי אפשר לצאת ידי חובה בתנועת המסירות-נפש שבתחילת היום,

14 ולסמוך אחר-כך על טבעו, שהרי ה"מלך זקן וכסיל" מתעסק במשך כל היום כולו למנוע אותו מעניני

15 תורה ומצוות, ובהכרח שענין המסירות-נפש יהיה גם במשך כל היום כולו.

16 וכאמור, שב' אופני ההנהגה הנ"ל הם בהתאם לב' האופנים בענין הנס: (א) מספיק שיהיה הנס ברגע

17 הראשון, ואחר-כך אין צורך במעשה נסים, כך, שההמשך יכול להיות בדרך הטבע, (ב) בכל רגע ורגע

18 צריכה להיות הנהגה נסית - "לעושה נפלאות גדולות לבדו"¹⁰³.

19 כ. ובכללות - הרי זה החילוק בין הנהגת בני-ישראל בהיותם במדבר להנהגתם בארץ ישראל:

20 כאשר בני-ישראל היו במדבר, נתן להם הקדוש-ברוך-הוא "מן" - לא רק בתחלת כניסתם למדבר,

21 באופן ש"בכח האכילה היא"¹⁰⁴ ילכו ארבעים שנה, אלא - "דבר יום ביומו"¹⁰⁵, היינו, שבבוקרו של

22 כל יום היו זקוקים עוד הפעם לנס של ירידת המן.

23 מה-שאינ-כן בנוגע להנהגה בארץ ישראל - הנה תחילת כיבוש הארץ היה באופן נסי: הכהנים הלכו

24 עם ארון-הקודש, ותקעו בשופרות, ואז - "ותפול החומה תחתיה"¹⁰⁶, וכך כבשו את יריחו, שהיתה

25 "מנעולה של ארץ ישראל"¹⁰⁷ - מלחמה נסית לגמרי; אבל לאחר שנכנסו לארץ היתה ההנהגה בדרך

26 הטבע, "אדם חורש כו' וזורע"¹⁰⁸, אלא שבטבע גופא הרי זה "ארץ הקודש", "אשר גו' עיני ה' אלקיך

27 בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁰⁹.

28 ועד שכאשר "תבואו אל הארץ", שאז ההנהגה היא באופן ש"ש שנים תזרע שדך גו' ובשנה

29 השביעית גו' שדך לא תזרע"¹¹⁰, אומרת התורה עצמה שיש מקום לטענה: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה

30 השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו"¹¹¹ - כיון שבארץ ישראל נמשכת הפרנסה רק על-ידי

31 חרישה וזריעה, ולכן יש צורך בהבטחה "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש

32 השנים"¹¹², בכדי שתוכל להיות המשכת הברכה על-ידי חרישה וזריעה, אשר עם היותה שלושה פעמים

33 ככה, הרי זו רק ברכה, ולא נס שלמעלה מדרך הטבע; מה-שאינ-כן ה"מן", שבמשך ארבעים שנה, "דבר

34 יום ביומו", היה ענין של נס.

(98) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חט"ו שבערה 68 ואילך (106) יהושע ו, כ.

(107) רד"ק שם כד, יא. וראה תנחומא בהעלותך יו"ד. (גם משיח זו).

(99) ברכות בסופה. וש"נ.

(100) פמ"א.

(101) קהלת ד, יג ובפרש"י.

(102) ראה שבת קה, ב.

(103) תהלים קלו, ד.

(104) מלכים-א יט, ח.

(105) בשלה טז, ד.

(106) מדב"ר פט"ו, טו. ועוד.

(108) ברכות לה, ב.

(109) עקב יא, יב.

(110) בהר כה, ב-ד.

(111) שם, כ.

(112) שם, כא.